

अभिशापोलोकगर्हता ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ गोत्रवधजांरुलानिधर्मराजस्यापवेष्यन् भीष्मउवाच ब्राह्मणानामिति ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ तंलोभिन् ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥
इतिशांतिप० रा० नै० भारतभा० पंचपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥ ७३ ॥ प्रणिपत्येति गुरुंरूपव्यासादीन् पर्यपृच्छन्धर्मानिति शेषः ॥ १ ॥ धर्मः प्रजापालनात्मकः परमः सर्वधर्मश्रेष्ठः एतंधर्मभारं

वासुदेवउवाच लज्जयापरयोपेतो धर्मराजो युधिष्ठिरः ॥ अभिशापभयाद्भीतो भवंतं नोपसर्पति ॥ ११ ॥ लोकस्य कदंनं कृत्वा लोकनायो विशंपते ॥ अभि
शापभयाद्भीतो भवंतं नोपसर्पति ॥ १२ ॥ पूज्यान्मान्यांश्च भक्तांश्च गुरुन्संबंधिबांधवान् ॥ अघर्हानिषुभिर्भित्वा भवंतं नोपसर्पति ॥ १३ ॥ भीष्मउवाच
ब्राह्मणानां यथा धर्मोदानमध्ययनंतपः ॥ क्षत्रियाणां तथा कृष्णसमरे देहपातनं ॥ १४ ॥ पितृपितामहान्भ्रातृगुरुन्संबंधिबांधवान् ॥ मिथ्या प्रवृत्तान्यः संख्येनि
हन्याद्दर्मएव सः ॥ १५ ॥ समयत्यागिनो लुब्धान्गुरुनपि चकेशव ॥ निहतिसमरे पापांश्च क्षत्रियो यः स धर्मवित् ॥ १६ ॥ योलोभान्नसमीक्षेत धर्मसेतुं सनातनं ॥
निहतियस्तं समरे क्षत्रियो वै स धर्मवित् ॥ १७ ॥ लोहितोदाकेश तृणांगजशैलां ध्वजद्रुमां ॥ महीं करोति युद्धेषु क्षत्रियो यः स धर्मवित् ॥ १८ ॥ आहूते नरणे नित्यं
योद्धव्यं क्षत्रबंधुना ॥ धर्म्यं स्वर्ग्यं च लोक्यं च युद्धं हिमनुरब्रवीत् ॥ १९ ॥ वैशंपायन उवाच एवमुक्तुं भीष्मेण धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः ॥ विनीतवदुपागम्यत
स्थौ संदर्शनेन ततः ॥ २० ॥ अथास्य पादौ जग्राह भीष्मश्चापिनन्दनं ॥ मूर्ध्नि चैनमुपाघ्राय निषीदेत्यब्रवीत्तदा ॥ २१ ॥ तमुवाचा यगांगे यो वृषभः सर्वधन्विनां ॥
मां पृच्छतात विश्रब्धं मा भैस्त्वं कुरु सत्तम ॥ २२ ॥ इति श्रीमहाभारते शांतिप० राजध० युधिष्ठिराश्वासने पंचपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥ ७३ ॥
वैशंपायन उवाच प्रणिपत्य तृषीकेशमभिवाद्य पितामहं ॥ अनुमान्य गुरुन्संबान्यर्यं पृच्छ युधिष्ठिरः ॥ १ ॥ युधिष्ठिर उवाच राज्ञां वै परमो धर्म इति ध
र्मविदो विदुः ॥ महांतमेतं भारं च मन्येतद्गृहिपार्थिव ॥ २ ॥ राजधर्मो न्विशेषेण कथयस्व पितामह ॥ सर्वस्य जीवलो कस्य राजधर्मः परायणं ॥ ३ ॥ त्रिवर्गो हि स
मासक्तो राजधर्मे षु कौरव ॥ मोक्षधर्मश्च विस्पष्टः सकलान्नसमाहितः ॥ ४ ॥ यथा हिरण्मयोऽश्वस्य द्विरदस्यां कुशो यथा ॥ नरेन्द्रधर्मो लोकस्य तथा ग्रहणं स्मृतं ॥
॥ ५ ॥ तत्र चेत्संप्रमुखे तथैर्मराजर्षिसेविते ॥ लोकस्य संस्थानभवेत्सर्वं च व्याकुली भवेत् ॥ ६ ॥ उदयन्हियथा सूर्यो नाशयत्यशुभंतमः ॥ राजधर्मास्तथाऽलोक्यां
निक्षिपंत्य शुभांगतिं ॥ ७ ॥

दुर्वहं मन्ये ॥ २ ॥ परायणं आश्रयः ॥ ३ ॥ त्रिवर्गः धर्मार्थक्रामात्मको राजधर्मे षु दंडनीतौ समासक्तः समाश्रितः ॥ ४ ॥ प्रग्रहणं नियंत्रणं ॥ ५ ॥ संस्थामर्यादाव्यवस्था

॥ ६ ॥ अलोक्त्या अप्रकाशामिक्रां अशुभांगतिं नरकं निक्षिपंति दूरीकुर्वति तथा च स्मृतिः राजर्षिभिः कृतदंष्ट्रास्तु ध्वंस्मि ल्लिनाजनाः कृतार्थाश्चततोयांति स्वर्गं सुकृतिनो यथेति ॥ ७ ॥